

บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้ เกษตรกรรมเป็นฐาน

Role of Administrators in Promoting Agriculture-Based Integrated Learning Management

ปณัฏฐา ชุมนวมวงศ์ | Panadda Chumnumwong

ข้าราชการครู คศ.1 โรงเรียนวัดขุนซ่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

Practitioner Level in Watkhunsong school, Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 1

*Corresponding author e-mail: oiller080@gmail.com

บทคัดย่อ

บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้เกษตรกรรมเป็นฐาน โดยจะต้องเน้นให้ผู้เรียนสำคัญซึ่งเป็นหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยการนำเนื้อหาต่าง ๆ ในรายวิชาเกษตรเข้าไปสอดแทรกบูรณาการกับเนื้อหาวิชาอื่น ๆ ได้ โดยใช้ เกษตรกรรมเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเกษตรจะเน้นในการฝึกปฏิบัติให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ผู้บริหารจึงต้องสนับสนุนให้ครูทำความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับหลักการสำคัญ เพราะจะช่วยให้การปรับเปลี่ยนแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ เมื่อแนวคิดเปลี่ยน การกระทำย่อมเปลี่ยนตาม ไปด้วย นอกจากนี้ผู้บริหารยังมีบทบาทที่สำคัญ คือ บทบาทในการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ บทบาทในการสนับสนุนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน และบทบาทในการกำกับ ติดตาม และ ประเมินผล

คำสำคัญ: บทบาทของผู้บริหาร; การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ; การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกษตรกรรม เป็นฐาน

ABSTRACT

Role of administrators in promoting agriculture-based integrated learning management. It must focus on learners who are the key principles in education management. Which integrated learning management by introducing various content in the agricultural courses to integrate with other subject content using agriculture as a base It is a teaching management in the agricultural course that focuses on practical training for learners to learn from real practice Administrators are therefore encouraged to encourage teachers to understand the subject matter. It will help to change the concept of learning

management. When ideas change Actions will change accordingly. In addition, management plays an important role, namely the role of supporting facilities, the role in supporting the supervision of teaching and learning. And role in supervision, monitoring and evaluation.

Keywords: Role of administrators; Integrated learning management; Agricultural Based learning;

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและการจัดการศึกษาอบรมตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้บัญญัติไว้เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา หลักการ สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ระบบการจัดหรือรูปแบบการจัดการศึกษา แนวการจัดการศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา การจัด ระบบครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา การจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา และการส่งเสริมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งเป็นการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบการดำเนินงานตามแนว ปฏิรูปการศึกษาใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ จะประสบความสำเร็จจำเป็นต้องอาศัยองค์การปฏิบัติคือสถานศึกษา ซึ่งหมายถึงการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาอื่นที่มีความรู้ความเข้าใจและสามารถดำเนินการตามแนวทางการ จัดการศึกษาได้เป็นอย่างดี และผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำการปฏิรูปที่มีประสิทธิภาพ (ธีระ รุญเจริญ, 2549)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า เป็นผู้นำในการพัฒนามีการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การสร้างความร่วมมือ และประสานกับบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาเพื่อการวางแผนพัฒนาการ จัดให้มีข้อมูลสารสนเทศ สนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อม ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน การนิเทศช่วยเหลือ โดยจัดให้มีระบบนิเทศภายใน ระบบประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ การกำกับ ติดตาม ประเมินผลและมีการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และการสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความเข้าใจความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอนตลอดเวลา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544)

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การดำเนินชีวิตและการแก้ปัญหาต่าง ๆ จำเป็นต้องเชื่อมโยงประยุกต์ใช้ความรู้ที่หลากหลายสัมพันธ์กันเข้าด้วยกัน ดังนั้นการนำความรู้สาขาวิชาการต่างๆ มารวมเข้าไว้ด้วยกันผสมผสาน กระบวนการสอน กระบวนการเรียนรู้ ปฏิบัติคุณธรรม ค่านิยมโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถทางสติปัญญา ซึ่งแนวทางการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบบูรณาการเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนที่ใช้วิธีสอนหลายวิธี โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกัน ตลอดจนมีการฝึกทักษะที่หลากหลาย การสอนแบบบูรณาการจะช่วยให้เกิดความสัมพันธ์เชื่อมโยงความคิดรวบยอดระหว่างศาสตร์ต่างๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและสามารถนำความคิดรวบยอด

เนื้อหากระบวนการจัดการเรียนรู้ในวิชาหนึ่งมาช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจอีกวิชาหนึ่งได้ ที่สำคัญคือช่วยให้เกิดการ ถ่ายโยงการเรียนรู้ (Transfer of Learning) จึงเป็นแนวทางหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ (สุนนทิพย์ บุญสมบัติ, 2552) การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง มีประสบการณ์ในการดำเนินงานตามสภาพจริง เกิดเครือข่ายการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ ความสัมพันธ์ระหว่างวิชากับการปฏิบัติจริง นอกจากนี้ข้อค้นพบจากงานวิจัยทางการศึกษาหลายเรื่องพบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (เบญจวรรณ ทิมสุวรรณและรัชนิสร เสริญ, 2555)

การศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กส่วนใหญ่ ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ชนบทมีสภาพแวดล้อมและบริบทของชุมชนเป็นสังคมเกษตรกรรม ในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสังคมคือการจัดการศึกษาด้านการเกษตร โดยมีการจัดการเรียนการสอนเกษตรจำเป็นที่จะต้องให้ นักเรียนเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงเพื่อที่จะทำให้นักเรียนเกิดความรู้ทักษะและประสบการณ์ สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์หรือใช้ในการประกอบอาชีพการเกษตรต่อไป แต่ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรในระบบส่งเสริมเกษตรในโรงเรียนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรอันเนื่องมาจากการสอนแบบบอกความรู้ให้เข้าใจเนื้อหาตามหนังสือไม่สามารถทำให้นักเรียนคิดว่าทำได้ (อนันต์ กระจุกทุกษ์, 2557) ปัญหาต่างๆ ที่สำคัญคือนักเรียนส่วนใหญ่มีค่านิยมและทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาชีพเกษตรกรรม ถือว่าเป็นงานหนักจึงไม่ค่อยสนใจต่อการเรียน ถึงแม้ว่าผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมแต่ผู้ปกครองยังไม่นิยมให้บุตรหลานเรียนเกษตร เนื่องจากเห็นว่าต้องใช้แรงกายในการทำงาน มีรายได้ไม่แน่นอนและเป็นอาชีพที่ต่ำต้อยไม่มีเกียรติ ในสังคมนักเรียนที่เลือกเรียนเพราะว่าต้องการจบหลักสูตรวิชาสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมที่โรงเรียนกำหนดให้นักเรียนเลือกเรียนมีจำกัด ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้และทักษะวิชาชีพเกษตรกรรมน้อย นักเรียนไม่สามารถนำความรู้วิชาชีพเกษตรกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ วิชาเกษตรกรรมเป็นวิชาที่มีทุกโรงเรียน 1 ใน 4 ของกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีซึ่งน้อยมากส่งผลให้การสอนเกษตรไม่บรรลุเป้าหมายมีผลให้นักเรียน มีเจตคติและทักษะไม่ดีตามไปด้วย (ธรรมรงค์ กันทัด, 2554)

ดังนั้น บทบาทของผู้บริหารที่จะนำไปสู่การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้เกษตรกรรมเป็นฐาน โดยจะต้องเน้นให้ผู้เรียนสำคัญซึ่งเป็นหลักสำคัญในการจัดการศึกษา และยังสามารถนำไปใช้เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาผู้บริหารให้มีพฤติกรรมการบริหารเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้หลักสำคัญของการจัดการศึกษาคือการให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ให้ถูกต้องตามหลักวิชาและสอดคล้องกับบริบทของชุมชน ให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะอาชีพในท้องถิ่น โดยที่การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยใช้เกษตรกรรมเป็นฐานจะเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาใช้หลักสูตรบูรณาการเข้ากับชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ครูมีแบบแผนการจัดการ

เรียนการสอนที่ชัดเจน โรงเรียนจะมีแนวนโยบายในการจัดการศึกษา ผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทำให้คุณภาพการศึกษา ที่เกิดจากวิธีสอนได้รับการพัฒนา แต่การที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายได้ ผู้เรียนจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ ครูจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องนำสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียน และครูจำเป็นต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ เนื้อหาสาระ ให้สอดคล้องและให้ผู้เรียนมีความสนใจ โดยบูรณาการผสมผสานทุกองค์ประกอบของการบริหาร เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน ได้พัฒนาตามศักยภาพ อันจะนำความสำเร็จในการบริหารโดยรวมของสถานศึกษา ซึ่งบทความนี้ผู้เขียนมุ่งที่จะนำเสนอแนวทางบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้เกษตรกรรมเป็นฐาน วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตร ซึ่งมีทั้งการเรียนรู้ภาคทฤษฎีและปฏิบัติ บทความนี้มุ่งเสนอมุมมองและองค์ความรู้ที่น่าสนใจ ที่เป็นประโยชน์ในการช่วยต่อยอดในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาเกษตรแก่ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเกษตร

บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้

ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนครูซึ่งเป็นบุคลากรหลักและมีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารจึงต้องสนับสนุนให้ครูทำความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับหลักการสำคัญ เพราะจะช่วยในการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ เมื่อแนวคิดเปลี่ยน การกระทำย่อมเปลี่ยนตามไปด้วย นอกจากนี้ผู้บริหารยังมีบทบาทที่สำคัญ คือ

1. บทบาทในการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบเดิมที่เคยใช้เพื่อตอบรับกับกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การบริหารจัดการที่เน้นบุคคลเป็นสำคัญ ซึ่งคำนึงถึงความต้องการ ความแตกต่าง ความสนใจ ความเอื้ออาทร ความต้องการมีส่วนร่วม ของบุคลากรทุกคน วิสัยทัศน์นี้จะส่งผลให้ผู้บริหารปรับพฤติกรรมการบริหารให้เป็นแบบอย่างแก่ครู ซึ่งจะถ่ายทอดไปถึงพฤติกรรมการเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

บทบาทของผู้บริหารที่เอื้อต่อบรรยากาศการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้

- 1.1 การพัฒนาหลักสูตร
- 1.2 การจัดหาแหล่งการเรียนรู้
- 1.3 การวิจัยในชั้นเรียน
- 1.4 การจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้
- 1.5 การจัดสรรงบประมาณสนับสนุน
- 1.6 การเผยแพร่ผลงาน
- 1.7 การให้ขวัญกำลังใจ

2. บทบาทในการสนับสนุนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมการนิเทศเพื่อพัฒนาครูให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนี้

2.1 การปรึกษาหารือและสร้างความตระหนักในสำคัญของการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

2.2 การวางแผนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

2.3 การดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ซึ่งครอบคลุมการจัดปฐมนิเทศครูใหม่ บริการด้านการสอน การสังเกตการสอนของครูในชั้นเรียน การสาธิตการสอนกิจกรรมกลุ่มโรงเรียน กิจกรรมทางวิชาการ เป็นต้น

2.4 การประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

3. บทบาทในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีการกำกับติดตาม และประเมินผล ดำเนินการได้ดังนี้

3.1 การสร้างความตระหนักในสำคัญของการกำกับ ติดตามและประเมินผล

3.2 การวางแผนกำกับ ติดตาม และประเมินผล

3.3 การดำเนินการกำกับ ติดตาม และประเมินผล

3.4 การสรุปผลการดำเนินการ

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (Integrated Instruction) เป็นการสอนที่เชื่อมโยงความรู้ ความคิด รวบรวม หรือทักษะเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้โดยองค์รวม ทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และ ทักษะพิสัย ซึ่งสอดคล้องตามแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 23 ที่เน้น ความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม ซึ่งเป็นไปตามสภาพจริงของสังคม การเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงเนื้อหาสาระทั้งหลายเข้าด้วยกันอย่างมีความหมายและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง อีกทั้ง การบูรณาการหลักสูตรยังเป็นวิธีการสร้างการศึกษาให้มีความหมายยิ่งขึ้น ด้วยการบูรณาการเป็นการเชื่อมโยงเนื้อหาสาระในหลักสูตรกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นในระดับชั้นเดียวกัน ซึ่งอาจเป็นทั้งวิธีการสอนและวิธีการจัดโปรแกรมการสอนเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรและทักษะสามารถเชื่อมโยงให้เป็นสิ่งเดียวกันได้ประยุกต์ให้ เชื่อมกับบริบทของหัวข้อกิจกรรม โครงการหรือหัวข้อเรื่อง (Theme) และเป็นหลักสูตรที่จะช่วยขจัดความไม่สัมพันธ์และความไม่ต่อเนื่องของเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่เรียนให้หมดไป โดยหลักสูตรบูรณาการจะนำความคิดรวบยอดหรือปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงของนักเรียนมาใช้ เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักใช้ทักษะต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและนักเรียนยังสามารถเลือกหรือพัฒนาโครงงานและวิธีการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับการเรียนได้อย่างอิสระด้วยตนเอง

แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการวิชาเกษตร

การมีรูปแบบการเรียนการสอนที่ดีและเหมาะสมครูผู้สอนจะต้องนำไปใช้กับวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและหลากหลาย มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน ในการจัดการเรียนรู้วิชาเกษตร จะต้องมีการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา และกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนรู้วิชาเกษตรที่จะนำเสนอนี้เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาเกษตรซึ่งแต่ละวิธีการจัดการเรียนรู้ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้แบบร่วมมือ

การจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ร่วมกันอย่างจริงจังของสมาชิกกลุ่มทุกคน เป็นการมุ่งส่งเสริมพัฒนาทักษะทางสังคมและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มเป็นการช่วยเหลือพึ่งพาและนำซึ่งกันและกันจนงานที่ร่วมกันกระทำบรรลุผลสำเร็จ ในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน ครูผู้สอนจะต้องคำนึงถึงและดำเนินการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1.1 การเรียนและทำงานเป็นกลุ่มผู้เรียนต้องพึ่งพาอาศัยกันและกันทางบวก (Positive Interdependent) ซึ่งครูผู้สอนต้องปฏิบัติดังนี้ ครูผู้สอนจะต้องอธิบายวิธีการเรียนรู้และงานที่นักเรียนต้องปฏิบัติอย่างชัดเจน ครูผู้สอนจะต้องแจ้งวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของกลุ่มให้นักเรียนทราบ ครูผู้สอนต้องกระตุ้นให้นักเรียนได้ตระหนักในความมุ่งมั่น ซึ่งจะส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานของตนเองและกลุ่ม

1.2 ความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อกลุ่ม (Individual and Group Accountability) ซึ่งผู้เรียนทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อผลสำเร็จและล้มเหลวของกลุ่ม และสมาชิกในกลุ่มต้องมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับเป้าหมายการทำงานกลุ่ม จึงจะทำให้กลุ่มมีการพัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งเอาไว้

1.3 การสร้างและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ระหว่างบุคคลและสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันสมาชิกในกลุ่มต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการหารือการยอมรับในการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เป็นต้น

1.4 การสอนทักษะทางสังคม (Social Skills) การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเฉพาะในรูปแบบกลุ่ม ซึ่งผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านเนื้อหาสาระ ที่เป็นความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานที่ผู้เรียนจะได้ปฏิบัติงานที่เป็นรายบุคคลและกลุ่ม ฉะนั้นการทำงานร่วมกันกับบุคคลอื่นในกลุ่มจะต้องมีทั้งผู้นำและผู้ตามที่ดี สมาชิกในกลุ่มจะต้องตระหนักในบทบาทหน้าที่ที่ได้รับจึงจะทำให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ

1.5 กระบวนการกลุ่ม (Group Processing) การปฏิบัติงานเป็นกลุ่มหรือกระบวนการทำงานกลุ่มเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนแบบร่วมมือกันกระบวนการกลุ่มจะปรากฏขึ้นก็ต่อเมื่อสมาชิกในกลุ่มร่วมกันอภิปราย ร่วมกันปฏิบัติงานจนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของกลุ่มที่ตั้งเอาไว้ ดังนั้นสมาชิกทุกคนต้องเข้าใจการปฏิบัติงานอย่างไรที่จะช่วยให้งานของกลุ่มประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้ง

ไว้ และร่วมกันในการตัดสินใจว่า พฤติกรรมใดที่เหมาะสมและควรปฏิบัติต่อไป พฤติกรรมใดควรมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและกลุ่มจะมีการพัฒนาขึ้นอย่างไร

การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาเกษตรที่ว่า การศึกษาเกษตรต้องยึดหลักการเรียนรู้ด้วยการกระทำจริง ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นให้นักเรียนเรียนร่วมกัน ช่วยเหลือพึ่งพา แนะนำเพื่อให้งานที่ปฏิบัตินั้นประสบผลสำเร็จ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้แบบร่วมมือนั้นครูผู้สอนต้องมีความเข้าใจถึงอาชีพในท้องถิ่น เมื่อนำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ เช่น การปลูกหอมแดง นักเรียนจะต้องรู้จักการแบ่งกลุ่มในชั้นเรียน การแบ่งหน้าที่ในกลุ่ม การวางแผนการทำงานและการร่วมมือกันทำงาน เป็นต้น

2. การเรียนรู้ด้วยการฝึกงาน

การเรียนรู้ด้วยการฝึกงาน เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับวิชาที่ต้องการให้นักเรียนมีการฝึกปฏิบัติตามหลักการ วิธีการ และขั้นตอนที่ถูกต้อง เพราะเป็นวิธีจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้จริงอีกวิธีหนึ่งและมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในวิธีการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง โดยการทำตามแบบของผู้เชี่ยวชาญ ผู้รู้ หรือการแสดงให้เห็นให้ผู้เรียนได้ดู พร้อมทั้งการคอยกำกับดูแลแนะนำในการฝึกปฏิบัติงานนั้นโดยตลอด ดังนั้นผู้เรียนได้ใช้วิทยะส่วนต่างๆ ของร่างกายในการปฏิบัติงานและได้ใช้ความคิด การรับรู้ การเรียนรู้ ตลอดจนทำความเข้าใจกับการฝึกปฏิบัติงานของตนเอง ซึ่งลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนการสอนด้วยการเรียนรู้ด้วยการฝึกงาน คือ

2.1 เป็นวิธีการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงจากของจริง

2.2 มีผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญ ปฏิบัติเป็นแบบให้ผู้เรียนได้ดู

2.3 เป็นการฝึกปฏิบัติที่ผู้เรียนต้องใช้ความสัมพันธ์ของสมอง ในการคิดและทำความเข้าใจตลอดจนการสร้างความคิดรวบยอดจากการฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง

2.4 ทักษะและความชำนาญที่เกิดขึ้นมาจากผู้เรียนได้ฝึกฝนเพิ่มเติม จนเกิดความชำนาญ จนเกิดเป็นทักษะและมีความมั่นใจในงานนั้นๆ

2.5 ความรู้และทักษะ ผู้เรียนจะพัฒนาขึ้นตามลำดับ โดยผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ความรู้และทักษะที่เรียนรู้นั้นอย่างต่อเนื่อง

การจัดการเรียนรู้ด้วยการฝึกงานสอดคล้องกับการจัดการศึกษาที่ว่า การเรียนรู้ด้วยการกระทำจริง ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาการศึกษาเกษตรเป็นการศึกษาแบบต่อเนื่องและวิชาการทางการเกษตรต้องทันสมัยอยู่เสมอด้วยการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทำให้วิชาการศึกษาเกษตรต้องพัฒนาเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ฉะนั้นการที่นักเรียนได้ฝึกงาน ได้กระทำจริงเกี่ยวกับวิทยาการด้านเกษตรใหม่ๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดเวลา เช่น ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติการปลูกมะนาวในท่อและวิธีการบังคับมะนาวให้ออกลูกในฤดูแล้ง เป็นต้น

3. การเรียนรู้ในสถานการณ์จริง

การจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์จริงเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ร่วมกันคิดและเสนอปัญหา ที่เป็นปัญหาจากสถานการณ์จริงและเป็นปัญหาจริงที่เกิดขึ้นและพบเจอเสมอในชีวิต หรือการให้ผู้เรียนได้เผชิญปัญหาในสถานการณ์นั้นจริง ซึ่งเป็นวิธีการคิดแก้ปัญหาจากความรู้ในชีวิตจริง ฉะนั้นการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงในสถานการณ์จริง คือ วิธีการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากสถานการณ์ที่เป็นจริงและเป็นปัญหาของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนมักจะพบกับปัญหานั้นจริงๆ การศึกษาเพื่อหาวิธีการแก้ปัญหาและทำให้ปัญหานั้นได้รับการแก้ไขด้วยวิธีการต่างๆ อย่างเหมาะสมและถูกต้อง ดังนั้นการจัดสถานการณ์การเรียนรู้ควรมีลักษณะเป็นสถานการณ์ที่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงๆ นอกจากนั้นยังเป็นปัญหาและการแก้ปัญหาที่ยังไม่ชัดเจน โดยที่ผู้เรียนต้องทำความเข้าใจกับปัญหานั้นก่อน และมีการฝึกแก้ปัญหาให้กับเพื่อนผู้ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ และความเชื่อแตกต่างกัน เพราะจะเป็นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติที่ผู้เรียนได้ใช้ความคิดร่วมกันและดำเนินการแก้ปัญหานั้นในสถานการณ์จริงๆ เป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และประสบการณ์ เป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และหาวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุดและสามารถแก้ปัญหานั้นได้

การจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง เป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาเกษตรทั้งหมดคือ เรียนรู้ด้วยการกระทำจริง โรงเรียนเป็นแหล่งวิชาการทางการเกษตรของชุมชน ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาการศึกษาเกษตรเป็นการศึกษาแบบต่อเนื่องและวิชาการทางการเกษตรต้องทันสมัยอยู่เสมอ เพราะการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงนั้น ครูผู้สอนจะต้องจัดสถานการณ์ที่เป็นจริงทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เช่น การทำนาโยน ครูผู้สอนอาจจะพานักเรียนไปเรียนรู้ในชุมชนและฝึกปฏิบัติจริงในชุมชน

4. รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนและธรรมชาติ

การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนด้วยตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อฝึกทักษะกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายให้กับผู้เรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชนและธรรมชาติ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความเข้าใจและมีเจตคติที่ดีต่อแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเชื่อมโยงจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ที่เป็นวิถีชีวิตจริง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและมีการเชื่อมโยงบูรณาการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของชุมชนของตนเอง ทำให้ผู้เรียนสำนึกถึงท้องถิ่นของตนเองและพร้อมที่จะเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน เห็นคุณค่าและอนุรักษ์ธรรมชาติในท้องถิ่น โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนและธรรมชาติมีขั้นตอนสำคัญ ดังต่อไปนี้

4.1 ขั้นวางแผน เป็นขั้นที่ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกัน กำหนดประเด็นที่จะทำการศึกษาค้นคว้าและวัตถุประสงค์ โดยครูและนักเรียนร่วมสำรวจแหล่งเรียนรู้ เพื่อแยกออกเป็นประเภทต่างๆ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาจัดทำทะเบียน เพื่อจัดหมวดหมู่ รายชื่อ รายละเอียดของแต่ละแหล่งเรียนรู้ จากนั้นครูผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันเลือกแหล่งเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับหัวข้อ เนื้อเรื่องและ

วัตถุประสงค์เพื่อการประสานขอความร่วมมือในการใช้แหล่งเรียนรู้จากผู้ที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นแล้ว ครูผู้สอน ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดกรอบเนื้อหา ประเด็นของการศึกษาและวิธีการที่จะศึกษาว่าจะเข้าไปศึกษาโดย วิธีการใด เช่น การสังเกต การจดบันทึก การลงมือปฏิบัติหรือการทดลอง เป็นต้น

4.2 ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูลหรือการนำนักเรียนไปเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ครูผู้สอนควรจะต้องเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นกรณีพิเศษเกี่ยวกับความปลอดภัย การควบคุมพฤติกรรมของผู้เรียนและคอยให้คำปรึกษา แนะนำตามความเหมาะสมเพื่อให้ได้ศึกษาค้นคว้า หาความรู้ และเก็บรวบรวมข้อมูล

4.3 ขั้นการสรุปผลการเรียนรู้ เป็นวิธีการที่จะทำให้ทราบว่านักเรียนได้รับอะไรจากการไปเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ซึ่งอาจจะใช้วิธีการให้ผู้เรียนแต่ละคนนำเสนอข้อมูลที่ตนได้จากการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ การจัดให้มีการอภิปรายร่วมกันในประเด็นหรือหัวข้อที่สำคัญ การเขียนรายงานผลการเรียนรู้ การจัดนิทรรศการและผลงานที่ได้จากแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น และในการสรุปผลการเรียนรู้นั้นครูผู้สอนควรดูแลให้นักเรียนสรุปให้ครอบคลุมประเด็นในการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะกระบวนการและด้านเจตคติ

4.4 ขั้นการวัดผลประเมินผล เป็นการประเมินผลเพื่อให้ทราบว่าการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ นักเรียนได้รับความรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ร่วมกันตั้งเอาไว้หรือไม่ นอกจากนั้นยังทำให้ทราบปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข ปัญหา ตลอดจนข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนและธรรมชาติ เป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาเกษตรในทุกข้อคือ เรียนรู้ด้วยการกระทำจริงโรงเรียนเป็นแหล่งวิชาการทางการเกษตรของชุมชน ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การศึกษาเกษตรเป็นการศึกษาแบบต่อเนื่องและวิชาการทางการเกษตรต้องทันสมัยอยู่เสมอเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เกษตรที่มีความเหมาะสมเพราะการพานักเรียนไปเรียนรู้ในสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และภาคภูมิใจในชุมชนของเขาเอง เช่นการนำนักเรียนไปศึกษาการทำเกษตรแบบพอเพียง การปลูกพืชผักปลอดสารพิษ การเลี้ยงกบ เป็นต้น

5. การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน

การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียน ได้รู้จักวางแผนและดำเนินการให้สำเร็จและบรรลุตามความมุ่งหมายของโครงงานนั้นๆ ซึ่งอาจจะเป็นโครงงานที่ทำเดี่ยวหรือเป็นกลุ่ม ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียน ผู้เรียนเห็นคุณค่าของการทำกิจกรรมต่างๆ ในสถานการณ์จริง ได้พัฒนาความเป็นตัวของตัวเองที่สะสมเก็บรวบรวมและหาความรู้ว่ามีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลที่จะเข้าใจสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมโดยใช้ประสบการณ์ของตนเอง ได้พัฒนาความรับผิดชอบและการกระทำ ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างแผนการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย มีความคิดสร้างสรรค์ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประเมินผลงานของตนเองได้ โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ดังนี้

5.1 ชื่นนำเสนอ เป็นการเสนอเหตุการณ์หรือสถานการณ์ ให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะศึกษาหาวิธีการแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่งโดยใช้วิธีการทางโครงการงาน

5.2 ชื่นกำหนดความมุ่งหมาย เป็นการเลือกปัญหา การตั้งจุดมุ่งหมาย และกระบวนการกลุ่ม โดยทำการเลือกประธาน รองประธาน กรรมการและเลขานุการ

5.3 ชื่นวางแผน เพื่อให้การดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งการวางแผนจะประกอบด้วย ชื่อโครงการ หลักการ วัตถุประสงค์ของโครงการ ชื่อผู้ดำเนินโครงการ ที่ปรึกษา สถานที่ปฏิบัติโครงการ วันเวลาในการปฏิบัติงาน งบประมาณในการดำเนินการวิธีการศึกษาค้นคว้า เครื่องมือที่ใช้และผลที่คาดว่าจะได้รับ

5.4 ชื่นการดำเนินงาน เป็นการดำเนินโครงการตามแผนที่วางไว้

5.5 ชื่นประเมินผล เป็นการผู้ประเมินผู้เรียน ว่าดำเนินโครงการนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายหรืออุปสรรคปัญหาและประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ

5.6 ชื่นติดตามผล เป็นการติดตามการนำผลของโครงการไปพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ เป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาเกษตรในทุกข้อ คือเรียนรู้ด้วยการกระทำจริง โรงเรียนเป็นแหล่งวิชาการทางการเกษตรของชุมชน ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การศึกษาเกษตรเป็นการศึกษาแบบต่อเนื่องและวิชาการทางการเกษตรต้องทันสมัยอยู่เสมอ เพราะการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ในเรื่องที่ผู้เรียนสนใจ แล้วผู้เรียนจะต้องศึกษาและค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ในรูปแบบของกลุ่ม เช่น การทำโครงการมะขามบ้านเรา โดยแบ่งแต่ละกลุ่มไปศึกษาการเจริญเติบโตประโยชน์ด้านสมุนไพรประโยชน์ต้นของมะขามมาทำเปียก ปูจากใบมะขาม เป็นต้น

จากแนวทางจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการวิชาเกษตรที่ได้เสนอมาข้างต้นมีด้วยกันอยู่หลายแนวทาง ซึ่ง เป็นการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาเกษตรทั้งหมดคือ เรียนรู้ด้วยการกระทำจริง โรงเรียนเป็นแหล่งวิชาการทางการเกษตรของชุมชน ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาการศึกษาเกษตรเป็นการศึกษาแบบต่อเนื่องและวิชาการทางการเกษตรต้องทันสมัยอยู่เสมอ เพราะการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงนั้น ซึ่งผู้เขียนก็ได้ยกตัวอย่างในการบูรณาการการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกษตรกรรม เข้าไปสอดแทรกในเนื้อหาสาระในรายวิชาต่าง ๆ รูปแบบที่ได้ยกมาเป็นแบบคือของ Fogarty ที่ได้เสนอรูปแบบการสอนแบบบูรณาการ รูปแบบที่เสนอดังกล่าวก็คือ

การบูรณาการหลักสูตรแบบ Webbed หรือใยแมงมุม มีลักษณะสำคัญคือการตั้ง “หัวข้อเรื่อง” เป็น แกนในการเชื่อมโยงบูรณาการเนื้อหาในรายวิชาเกษตรไปยังวิชาอื่น ๆ มีความเหมาะสมกับการพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ ดังนี้

1. ความครอบคลุมของหลักสูตรการใช้หัวข้อเรื่องเป็นแกนทำให้ครูเห็นรายละเอียดของ หลักสูตรทั้งหมดและจัดการสอนได้หมดครอบคลุมเนื้อหาได้เป็นอย่างดี

2. ธรรมชาติของการเรียนรู้เมื่อนักเรียนพบปัญหาที่ต้องการเรียนรู้เขาจะไม่แบ่งแยกว่าเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ใดแต่จะให้ความรู้ทั้งหมดในการแก้ปัญหา

3. การเรียนรู้เกิดขึ้นจากความสนใจของนักเรียน เป็นผลต่อเนื่องจากการที่ครูจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ของนักเรียน

4. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

5. ครูเห็นแนวทางในการสอนอย่างชัดเจน สามารถเลือกกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการของนักเรียน และสามารถแทรกทักษะที่มีความหมายให้กับนักเรียน

วิธีการบูรณาการโดยไขหัวข้อเรื่องเป็นแกน มีดังนี้

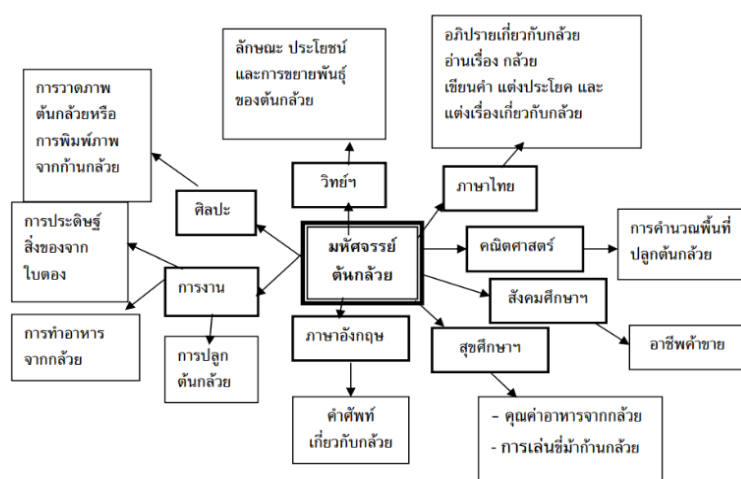
1. เลือกหัวข้อเรื่องหรือปัญหาที่ต้องการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้
2. พิจารณาดูว่ามีเนื้อหาสาระจากวิชาใดบ้างที่สามารถเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่องหรือปัญหานั้น
3. พิจารณาเลือกความคิดรวบยอด หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องในแต่ละวิชาที่เกี่ยวข้องกับหัวเรื่อง ซึ่งสามารถเรียนรู้ได้และเหมาะสมกับนักเรียน

4. เขียนแผนผังการเรียนรู้ให้ครอบคลุมหัวข้อเรื่องตลอดหลักสูตรและสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่นักเรียนได้

ตัวอย่างเช่น ครูผู้สอนนำเอาความรู้เกี่ยวกับด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นทักษะอาชีพทางด้านการเกษตรที่มีในท้องถิ่นนำมาบูรณาการกับเนื้อหาใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อที่จะได้เกิดองค์ความรู้รวมกันในทุกด้าน อย่างเช่น

- วิชาภาษาไทย สอนบูรณาการ เช่น การอ่านบทความ บทกลอนเรื่องของดอกไม้ ประโยชน์ของสมุนไพรต่าง ๆ เขียนคำ แต่งประโยคและแต่งเรื่องเกี่ยวกับพืชชนิดต่าง ๆ
- วิชาคณิตศาสตร์ สอนบูรณาการ เช่น คำนวณหาพื้นที่ในการปลูกพืช
- วิชาวิทยาศาสตร์ สอนบูรณาการ เช่น ลักษณะ ประโยชน์และการขยายพันธุ์พืชและสัตว์
- วิชาภาษาอังกฤษ สอนบูรณาการ เช่น เรียนรู้จำคำศัพท์ และท่องคำศัพท์เกี่ยวกับพืชและสัตว์
- วิชาสังคม สอนบูรณาการ เช่น เศรษฐกิจเกี่ยวกับพืชและสัตว์ อาชีพค้าขาย เศรษฐกิจพอเพียง
- วิชาสุขศึกษา สอนบูรณาการ เช่น คุณค่าอาหารจากเนื้อสัตว์และพืชผักต่าง ๆ
- วิชาศิลปะ สอนบูรณาการ เช่น การวาดภาพหรือการพิมพ์ภาพจากใบไม้ หรือส่วนประกอบต่าง ๆ ของพืช
- วิชาการงานอาชีพ สอนบูรณาการ เช่น การปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ การทำอาหาร การประดิษฐ์สิ่งของจากพืชต่าง ๆ

เช่น การบูรณาการเรื่องมหัศจรรย์ต้นกล้วย เข้าสู่ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

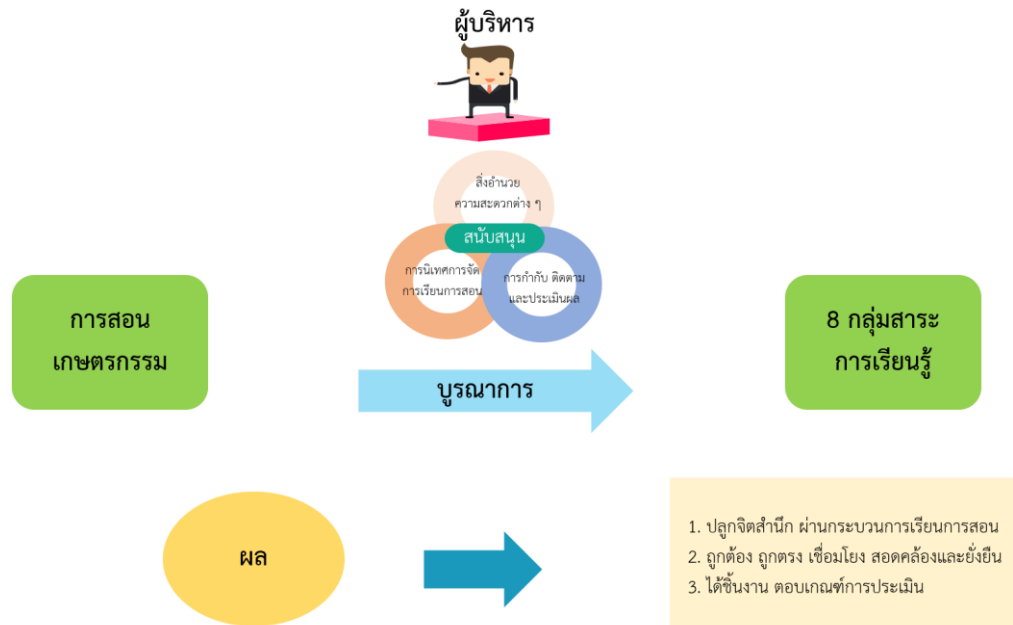

บทสรุป

บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้เกษตรกรรมเป็นฐาน โดยจะต้องเน้นให้ผู้เรียนสำคัญซึ่งเป็นหลักสำคัญในการจัดการศึกษา และยังสามารถนำไปใช้เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาผู้บริหารให้มีพฤติกรรมการบริหารเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ เป็นผู้นำในการพัฒนา มีการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การสร้างความร่วมมือ และประสานกับบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาเพื่อการวางแผนพัฒนา ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนครูซึ่งเป็นบุคลากรหลักและมีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยการนำเนื้อหาต่าง ๆ ในรายวิชาเกษตรเข้าไปสอดแทรกบูรณาการกับเนื้อหาวิชาอื่น ๆ ได้ โดยใช้เกษตรกรรมเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเกษตรจะเน้นในการฝึกปฏิบัติให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ดังนั้น ผู้บริหารจึงต้องสนับสนุนให้ครูทำความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับหลักการสำคัญ เพราะจะช่วยในการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ เมื่อแนวคิดเปลี่ยน การกระทำย่อมเปลี่ยนตามไปด้วย นอกจากนี้ผู้บริหารยังมีบทบาทที่สำคัญ คือ บทบาทในการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ บทบาทในการสนับสนุนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน และบทบาทในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล อย่างไรก็ตามทั้งแนวทางการจัดการเรียนการสอนและการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเกษตรนั้น ไม่มีหลักสูตรสำเร็จขึ้นอยู่กับการจัดตั้งต่าง ๆ เช่น ความสามารถของผู้เรียนและผู้สอน ความพร้อมของสถานศึกษา การร่วมมือของชุมชน ผู้ปกครอง นโยบายของผู้บริหาร ฯลฯ ที่จะส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพเพื่อเป็นฐานกำลังในการสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรของไทยต่อไปในอนาคต

องค์ความรู้ใหม่

บทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้เกษตรกรรมเป็นฐาน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ธรรมรงค์ กันทัด. (2554). *ความต้องการในการพัฒนาเจตคติ ความรู้ และทักษะวิชาเกษตรของครูเกษตรในโรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มกรุงเทพตะวันออก*. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ธีระ รุญเจริญ. (2549). *สู่ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง
- เบญจวรรณ ทิมสุวรรณ, และรัชนี้ สรรเสริญ. (2555). “การบูรณาการ: กระบวนทัศน์ในการประกันคุณภาพการศึกษา.” *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*, 5(2), 2-13.
- วัฒน์ สะดวก. (2557). *การคัดสรรรูปแบบการจัดการเรียนการสอนและวิธีการจัดการเรียนรู้วิชาเกษตร*. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*, 13(1), 181-188.
- สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์. *การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ*. สืบค้น 17 พฤษภาคม 2564, http://www.edu.ru.ac.th/images/edu_files/Integrated_Instruction.pdf
- สุนนทิพย์ บุญสมบัติ. (2552). *การสอนแบบบูรณาการ. วิทยาการจัดการเรียนรู้* (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อนันต์ ระวังทุกข์. (2557, 23 ตุลาคม). *ศธ.ยอมรับเด็กไทยทักษะคิดวิเคราะห์ต่ำ*. เดลินิวส์, น. 8.

